

Esteettömyyttä myös erikoismittaisille ihmisille!

Toimintaohjelma esteettömäksi Euroopaksi

EU:n komission toimeksiannosta on erillinen asiantuntijaryhmä julkaissut v.2003 laaja-alaisen esteettömyyttä koskevan toimintaohjelman, ”2010: Kaikille esteetön Eurooppa”. Siinä esteettömyyttä ja sen kaikkinaista edistämistä käsitellään hyvinkin katavasti käsittäen muutkin tärkeät alueet kuin vain rakennetun ympäristön.

EU-direktiivi edistäisi esteettömyyttä

Eurooppalaisen vammaisliikkeen tärkein poliittinen tavoite eli ns. vammaisspesifisen direktiivin aikaansaaminen ei ole vielä toteutunut. Direktiiviehdotus sisältää kattavat esteettömyyden säädökset niin rakennetusta ympäristöstä kuin kulkuvälineistä mukaan lukien juna-, meri-, laiva- ja maantieliikenne, sekä antaa aikarajat tehtäville muutoksille.

IT 1-2/2005

Puutetta on tahdosta ja ymmärryksestä

Tutkimustietoa tarvitaan päätöksenteon tueksi. Marjo-Riitta Reinikainen Jyväskylän yliopistosta väitti, että tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoittelevista laeista, säädöksistä ja julkilausumista ei ole puutetta, vaan tahdosta ja ymmärryksestä.

IT 1-2/2005

Haemme muutosta!

Onneksi ns. vammaisten asioita saatu viety aimo askelin eteenpäin hitaasti ja jopa tuskallisesti. Nyt pitää ottaa huomioon myös kaikki ne erityisryhmät, jotka ovat täysin vastaavassa asemassa fyysisten ominaisuuksien osalta, eli eivät kykene fyysisten ominaisuuksiensa vuoksi toimimaan elinympäristössään yhdenvertaisesti.

Olemme huomanneet, että erikoiskokoisia ei kohdella yhdenvertaisesti. Ei kotimaassa, kuin ei myöskään kansainvälisesti. Joissakin maissa erikoiskokoinen saa vammaislakien mukaisen kohtelun helpottaakseen omaa ja perheensä toimintaa. Näin ei meillä vielä toimita.

Kehitämme yhdistyksen hallituksen ja yhteistyökumppanien kanssa asiaa eteenpäin. Haemme muutosta.

Maailman terveysjärjestön **WHO:n mukaan myös pituus on liikuntaeste**. Sijittä huolimatta ei pituutta oteta juurikaan huomioon laissa, asetuksissa ja suosituksissa, vaikka:

- Pitkät lyövät päänsä markiiseihin, oven-sulkijoihin, ovenkamanoihin, mainos-

kyltteihin, sprinklereihin, kattolamppuihin, sängynpäättyihin. (Kuka ajattelee pitkän sokean kohtaloa?)

- Armeijassa alokkaiden vessoihin saatiin ovet Elisabeth Rehnin toimesta, mutta ei se paljon auta silloin, jos polvet jäävät ulkopuolelle pitämään ovea auki, kuten usein muuallakin julkisissa wc-tiloissa. Joskus tilavampiin inva-vessoihin ei anneta avaimia ns. terveen ulkonäön omaavalle.

- Keittiö- ja muut kiintokalusteet ovat liian korkealla tai matalalla. Kotityöt aiheuttavat selkä-, niska- ja hartiasärkyä. Ainaisen kurkottelu ja kiipeily on onnettomuusriski. Verhojen laittaminen on jopa vaarallista lyhyille, samoin kuin astioiden laittaminen yläkaappeihin tuolin avulla.

- Pitkien sängyt eivät mahdu standardimakuuhuoneisiin. Hotelleissa maksamme erikoismittaisista sängyistä jopa puolet enemmän tai yövymme päädyllisen sängyn sänkytönnä, vaikka kuluttajaviranomaiset suosittelevat hinnan alennusta. Erikoismittaiset vuodeaatteet maksavat enemmän, ja ne joudutaan teettämään.

- Peilit ovat liian matalalla tai korkealla.

- Suihkujen tangot ovat liian matalalla, Suihkukaapit ovat niin ahtaita, ettei voi kumartua pesemään varpaita! Vesi lentää matalien suihkueinien yli.

- Rakennusmääräysten matalimmat julkiset tilat saavat olla vain 195cm korkeita.

- Lyhyet: liitu- ym. tauluille ei ylety kirjoittamaan

- Yleisillä paikoilla naulakat ovat liian korkealla/matalalla. Takkia ei yllä ripustamaan naulakkoon eikä hattuhyllylle yllä / pitkä takki roikkuu maassa.

- Lyhyet: Puhujanpöntöt ovat auditorioissa ja kokoussaleissa liian korkealla lyhyille puhujille. Pöntön sisään piiloon voisi laittaa ulos vedettävän askelman, jonka päällä lyhyempi puhuja voisi seistä.

- Julkisissa kokoustiloissa pöydät ovat liian korkeita/matalia.

lakkäämpien lukulasit on säädetty normaalille lukuetaisyysdelle, joka on 40 cm. Etäisyyttä tulee liian vähän/paljon ja näkeminen hankaloituu. Isokokoiset eivät mahdu auditorioihin ollenkaan istumaan, eivätkä lyhyet yletä istuimelta pöydällä kirjoittamaan.

- Sairaita pitkiä ihmisiä kuljetetaan paareilla ahtaassa porraskäytävässä sekä kotona noudettaessa että perillä sairaalassa pystysuorassa asennossa, koska pitkä ihminen ei mahdu hissiin - pystyyn eikä vaakaan.

- Teattereihin eikä katsomoihin mahdu istumaan, tai lyhyet eivät näe mitään

pidempien selän takaa. Penkit ovat liian korkeat, jolloin jalat eivät yletä maahan. Seistenkään ei näe mitään, jos muut seisovat. **Rakennusmääräykset eivät ota huomioon erikoiskokoisia.**

- Pitkät istuvat lentokoneessa käsinojalla matkan aikana (ei turvavyötä kuin tuskaisen nousun ja laskun aikana, ei päästä polviin vaaratilanteessa.) Linja-autoissa, lentokoneissa, eikä junissa ole riittävästi jalka- eikä hartiatilaa, eikä niskatukea. Tuskaisinta on talvivaatteissa.

- Lyhyille henkilöille istuimet ovat liian korkeita. Jalat eivät yletä lattialle, jolloin reiden alaosa jää puristuksiin ja estää verenkiertoa. Matkatavara-hyllyt ovat liian korkealla (junat, lentokoneet). Lentokoneissa matkatavaratilaan yltää vain penkillä seisten.

- Kulkuneuvoissa pahimmat istuimet ovat sellaiset, joiden selkänöja on erityisen kaartuva, koska kuopat osuvat väärin paikkoihin. Jos tukea ei ole jaloilla eikä selällä, tai niskatuki painaa yläselkää, joutuu hankalaan asentoon, mikä haittaa matkantekoa ja aikaa myöten aiheuttaa terveydellisiä haittoja.

- Autojen liikenneturvallisuus on puutteellista, sillä pitkän pää tai jokin muu ruumiinosi nojaa auton rakenteisiin. Iso kenkä painaa yhtä aikaa kaasua ja jarrua (kolarivaara), polvi on jatkuvassa kosketuksessa rattiin, niskatuki ei riitä, perhe ei mahdu autoon, eivätkä lapset turvautuimiin. Tilavimmat autot maksavat liikaa, eivätkä niidenkään sisätilat ole suunniteltu erikoiskokoisille.

- Lyhyet eivät yllä katsomaan auton ikkunasta, jos istuinta korottaa, jalat eivät ylety polkimille. Turvavyöt ovat kaulan kohdalla, jolloin turvavyöstä tulee hirttonaru.

- Autojen muutostöille ei ole maksajaa, mikäli erikoiskokoinen ei saa tukea vammaislakien perusteella. Ensin hänellä pitää olla vamma, vika tai sairaus. Pituus tai sen puute eivät yksistään riitä syyksi. Samanmittainen diagnoosin saanut henkilö on oikeutettu tukien.

- Bussien katossa oleviin pysäytysnappuloihin lyhyt ei yllä.

- Sairaaloissa sairaalasängyn jatko-osa ja -patja ovat hukassa, parit ovat lyhyitä ja kapeita - ambulanssin takaovi on jätettävä auki, jalat ulkopuolelle (tositapaus Turusta). Terveydenhoidossa tutkimusvälineiden säädöt tai koot eivät riitä, esim. mammografiatutkimus ja kurkkututkimus. Lyhyille ei viitsitä aikuiste osastoilla hakea lasten tutkimusvälineitä.

- Kiellettyjä ammatteja iso - ja pienijalkaisille ovat mm kokki, metsuri, metallimies, ambulanssilääkäri, poliisi, maatalouslommittaja, varastohenkilö, lentäjä, lentoemäntä, vartija, jne. Lakisääteisissä henkilösuojaimissa koot puuttuvat, ja ergo-

Saksittua

nomiassa on puutteita, mikä aiheuttaa (huomaamatonta ja piilotettua) syrjintää työhönotossa.

- Pitkät ovat sovituskojeissa rintoja myöten paljaina. Lyhyillä kaikki paljastuu verhon tai oven alta. Pitkät näkevät suoraan pukukoppeihin yläkautta.

- huvipuistolaitteiden turvallisuus on puutteellista. Pienikokoinen tai lapsen kokoinen liukuu helposti turvakaaren alitse tai keikahtaa yli, jos ei jaksaa pitää kiinni. Isompi ihminen ei pääse laitteisiin, tai hänen pää ja jalat ovat kiinni rakenteissa niin, että on mustelmilla. Esim. Vuoristorata. Pituusrajat eivät aina anna riittävää viitettä laitteen sopivuudesta.

- Lyhyet: kaupoissa tavarat ovat liian korkealla hyllyillä, joutuu kurkottelemaan tai ei yllä ollenkaan. Harvassa kaupassa on jakkaroita, ja huonosti liikkuvalla ihmiselle kiipeäminen on vaikeaa. Painavien ostosten ottaminen ylähyllyltä on jopa vaarallista, esim. 2 kg:n jauhosaaki. Ostoskärryt ovat liian suuret ja työntökahva liian korkealla.

- Pitkät: tavaroita joutuu kurkottamaan alhaalta, esim. suuret kengät ovat poikkeuksetta alhaalla, tai suuret painavat säkit lattiatasolla. Ostoskärryt ovat liian matalia.

- Kuntosalien laitteiden säätövara ei riitä tai liikettä tehdään ergonomisesti väärin, mistä on haittaa enemmän kuin hyötyä.

Erikoiskoko ei ole tasa-arvoasia Suomessa sovellettavan lain mukaan (kapeampi linjaus kuin monissa muissa maissa ja ihmisoikeusartiklassa on tarkoitettu.) Uusi yhdenvertaisuuslakikin noudattelee voimassaolevien lakien sovellusten linjoja. Vammaislait eivät ota huomioon erikoiskokoisia, sillä koko ei ole vamma, vika tai sairaus. Tarvitaan lain muutos.

Suomalaisista tulee yhä vaan suurempia

AL 6.2.2005

EU:ssa valmistuu vaatteiden yhtenäisen kokomerkin.

ESS 6.2.2005

Uusi järjestelmä mullistaa vaatteiden kokomerkin

AL 22.2.2005

Vaatteiden koot ja kokomerkin

Jäsenlehdessämme on useampaan kertaan ollut tietoa suomalaisesta mittauksesta, johon osallistui 1500 naista, iältään 15-84 vuotta. Viime lehdessä oli artikkeli, jonka mukaan mittataulukoihin otettiin vain keski-koot. Täten saatiin tulos, että enemmistö (I) eli 810 niistä 1500:sta jäi taulukoiden ulkopuolelle. Uudet mittataulukot otettiin Suomessa käyttöön v. 2001.

”Suomalaiset ovat kasvaneet pidemmiksi 30v aikana. **Miesten keskipituus on kasvanut 5cm ja naisten 4cm**”, kertoo Tiina Laatikainen Kansanterveyslaitokselta. **Naisten keskipituinen jalkaterän koko on kasvanut 23,7:stä 25,1cm:iin. Miesten 26,5:stä 27,7cm:iin.**

”Kun keskipituus nousee muutaman sentin, lisääntyy ääripäässä olevien yli 195cm pitkien määrä moninkertaiseksi. Huippupitkien määrän lisääntymisellä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia”, sanoo Etelä-Suomen Sanomissa jo 25.2.2000 ylilääkäri, tutkija Markku Heiliövaara Kansanterveyslaitokselta. Yhdistyksemme on levittänyt tätä sanomaa kohta 10v tiedoksi päättäjille, jotta päätöksiä tehtäessä näkisivät paremmin tulevaisuuteen. Vihdoin alkaa tapahtua!

Vai alkaako. Juuri maaliskuussa astuneet uudet julkisten tilojen rakennusmääräykset näyttävät toista. Matalimmat sallitut julkiset tilat ovat 195cm, eikä katso-moihinkaan mahdu. Pyöratuoleilla kyllä pääsee, mutta miten pismä? Esteettömyysstrategiakkin on Ympäristöministeriössä tehty. Kuinka on meidän asiat hoidettu? Toistaiseksi ei ollenkaan. Jos olisimme vammaisia tai sairaita, niin laki velvoittaisi huomioimaan myös lyhyet ja pitkät.

”Sohvat, vaatteet ja ruumisarkut venyvät suomalaisten kasvun myötä, otsikoi Aamulehti 6.2.2005.

Niinhan se on ollut tähän asti, että pitkät eivät mahdu ”taipaleensa” alussa potkuhousuihin synnytyslaitoksella, ja lopussa kuljetetaan ambulanssissa takaovi auki, paareilla pystyasennossa, arkkuun ei mahdu, ja mittailausarkussa ei mahdu krematorion uuniin. Mutta nyt on siis parannusta luvassa näihinkin.

Euroopassa on menossa laajoja väestönmittauksia mittataulukoiden uusimisek-

si. Niistä odotetaan tärkeää tietoa mm. vaate- ja autoteollisuudelle. (AL 22.2.2005) Ruotsissa tunnutaan tekevän tosi huolellista mittaustyötä. Siellä mitataan 4000 ihmistä ja käytetään mittauksissa kokovartaloskanneria, kuten myös Ranskassa ja Saksassa. Tietokoneohjelma laskee 85 erilaista mittatietoa ja tuottaa kolmiulotteisen kuvan. Saadusta valtavasta tiedostosta voidaan erikseen poimia vaikkapa 40-vuotiaiden miesten polvilumpion keskimääräinen ympärysmitta. Miehet ovat 30v:ssa pidentyneet Ruotsissa keskimäärin 1,1cm ja naiset 1,8cm. Lisäsentit ja millit ovat kasvaneet – jalkoihin.

Ruotsalaiset osaavat nähtävästi katsoa tulevaisuuteen paremmin kuin mitä täällä Suomessa tehdään, sillä Ruotsissa aiotaan mitata erikseen myös lapsia ja teini-ikäisiä. Saab ja Volvo ovat kiinnostuneet mittausprojekteista, jossa mitataan alle 13 vuotiaita. Tietojen avulla aiotaan parantaa lasten turvallisuutta autossa. Ruotsalaissairaala kerää lasten mittaus-tietoja ja vertaa niitä lasten mahdollisiin sairauksiin.

Eurooppalainen standardisointijärjestö (CEN) tekee neliosaista standardia vaatteiden kokomerkinnoista. Neljäs osa standardista on tekeillä ja tullaan lähettämään asiaan liittyville taholle lausuntoa varten. Toiminnanjohtaja Auli Pylsy standardisointiyhdistys TEVASTA kertoo, että osassa neljä esitetään kolminumeroinen koodi vaatekokoja varten. Koodissa otetaan huomioon rinnan ympäryys, lantion ympäryys ja pituus. Esimerkiksi naisen koko 38 olisi uudessa järjestelmässä 274. (ESS 6.2.2005) Yhdistyksemme edustaja on ollut yhteydessä Auli Pylsyyn, joka on luvannut myös Pieni- ja Isokenkäiset ry:lle mahdollisuuden antaa lausunto vaatekokojen ehdotetusta kokomerkinnoista.

<http://www.sfs.fi/ajankohtaista/tiedotteet/kokomerk.html>

(Tiedot koonnut MH/LL)

Kiinalainen Zhang Juncai, 38, on metrin maanmiehiään pidempi. Päälaki tavoittaa **2,42**metrin korkeuden. Zhang liikkuu yleensä taksilla. Auton takapenkille ahtautuminen kestää kymmenisen minuuttia. Vaatteensa ja kenkensä Zhang teettää mittailaustyönä. Kengän koko on nro 62.

7 päivää 4 / 2005 , teksti Kai Merilä, kai@seiska.fi

(Yllä olevasta lainatusta tekstistä on jätetty pois sanat **hujoppi, jättiläinen, leipälapiot, rimpakintut, kanootit**. Mitä pitäisi tehdä tälle alituisen tiedotusvälineissäkin esiintyvälle nimittelylle? **Kerro mielipiteesi** tekstiviestillä numeroon 040-59 10 552. Laita mukaan nimenkisi tai nimesi. Tekstiviesti voidaan julkaista lehdessämme.)